

1. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

1.1. VZDĚLÁVACÍ OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je budována současná demokratická Evropa, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných i rizikových situacích a při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory **Dějepis** a **Výchova k občanství**. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obor **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor **Výchova k občanství** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl

jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společností, utváření a upevňování vědomí příslušnosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společností
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

1.2. CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU DĚJEPIS

DĚJEPIS - 6. ročník - dotace: 2, povinný			
RVP VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	PŘESAHY, KOMENTÁŘ
ČLOVĚK V DĚJINÁCH			
ŽÁK			
<i>D-9-1-01 - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků</i>	<ul style="list-style-type: none"> úvod do dějepisu 		
<i>D-9-1-02 - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány</i>	<ul style="list-style-type: none"> historické prameny, archeologie 		<ul style="list-style-type: none"> Z, PŘ
<i>D-9-1-03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</i>	<ul style="list-style-type: none"> časová přímka, historický čas, letopočty 		
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI			
ŽÁK			
<i>D-9-2-01 - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu</i>	<ul style="list-style-type: none"> starší doba kamenná střední doba kamenná 		
<i>D-9-2-02 - objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost</i>	<ul style="list-style-type: none"> mladší a pozdní doba kamenná doba bronzová a železná kultury na našem území do příchodu Slovanů 		
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY			
ŽÁK			
<i>D-9-3-01 - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací</i>	<ul style="list-style-type: none"> Starověk: Mezopotámie, Egypt, Indie Čína 		<ul style="list-style-type: none"> Z

<i>D-9-3-02 - uveďte nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví</i>	<ul style="list-style-type: none"> Starověk 		<ul style="list-style-type: none"> Z
<i>D-9-3-03 - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství</i>	<ul style="list-style-type: none"> Řecko, Řím 		<ul style="list-style-type: none"> Z, ČJ
<i>D-9-3-04 - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</i>	<ul style="list-style-type: none"> Řím – založení Říma, republika, císařství, zánik 	VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA <ul style="list-style-type: none"> formy participace občana v politickém životě 	<ul style="list-style-type: none"> Z, ČJ

DĚJEPIS - 7. ročník - dotace: 2, povinný			
RVP VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	PŘESAHY, KOMENTÁŘ
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA			
ŽÁK			
<i>D-9-4-01 - popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</i>	<ul style="list-style-type: none"> stěhování národů a Slovanů, Byzantská, Franská, Arabská říše 		
<i>D-9-4-03 - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</i>	<ul style="list-style-type: none"> Velká Morava, Přemyslovci 		
<i>D-9-4-04 - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí</i>	<ul style="list-style-type: none"> křesťanská církev, křížové výpravy 		
<i>D-9-4-05 - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uveďte</i>	<ul style="list-style-type: none"> život šlechty a poddaných, románská a gotická kultura 		<ul style="list-style-type: none"> ČJ

příklady románské a gotické kultury			
ČLOVĚK V DĚJINÁCH			
ŽÁK			
D-9-1-03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	<ul style="list-style-type: none"> chronologie, mapy 		
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY			
ŽÁK			
D-9-3-02 - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	<ul style="list-style-type: none"> Lucemburkové, Jagellonci 		
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY			
ŽÁK			
D-9-5-01 - vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	<ul style="list-style-type: none"> humanismus, renesance v Evropě 		<ul style="list-style-type: none"> VV
D-9-5-02 - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	<ul style="list-style-type: none"> Jan Hus, husitství, husitské války 		<ul style="list-style-type: none"> ČJ
D-9-5-03 - popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	<ul style="list-style-type: none"> zámořské objevy 		
D-9-5-04 - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	<ul style="list-style-type: none"> vznik mnohonárodnostní habsburské monarchie hospodářská vývoj v Čechách 		

DĚJEPIS - 8. ročník - dotace: 2, povinný			
RVP VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	PŘESAHY, KOMENTÁŘ
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY			

ŽÁK			
D-9-5-04 - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	<ul style="list-style-type: none"> habsburská monarchie v 17. století, Velká Británie, Francie 		
D-9-5-05 - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	<ul style="list-style-type: none"> třicetiletá válka a její důsledky 		
D-9-5-06 - na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus	<ul style="list-style-type: none"> Francie, Habsburská monarchie za vlády Marie Terezie a Josefa II. vznik USA 		<ul style="list-style-type: none"> VO
D-9-5-07 - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	<ul style="list-style-type: none"> baroko, klasicismus, empír 		
ČLOVĚK V DĚJINÁCH			
ŽÁK			
D-9-1-03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	<ul style="list-style-type: none"> chronologie, časová osa 		
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY			
ŽÁK			
D-9-3-02 - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	<ul style="list-style-type: none"> baroko, klasicismus, empír 		<ul style="list-style-type: none"> VO
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI			
ŽÁK			
D-9-6-01 - vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které	<ul style="list-style-type: none"> průmyslová revoluce 		

<i>charakterizují modernizaci společnosti</i>			
<i>D-9-6-02 - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě</i>	<ul style="list-style-type: none"> Velká francouzská revoluce, vznik nových států, napoleonské války 		
<i>D-9-6-03 - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů</i>	<ul style="list-style-type: none"> Národní obrození 		<ul style="list-style-type: none"> ČJ
<i>D-9-6-05 - na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy</i>	<ul style="list-style-type: none"> revoluční rok 1848, České země v druhé polovině 19. století, sjednocení Německa a Itálie, Viktoriánská Anglie 		
<i>D-9-6-06 - vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií</i>	<ul style="list-style-type: none"> technicko-vědecká revoluce a její důsledky, kolonialismus, imperialismus, situace před 1. světovou válkou 		
MODERNÍ DOBA			
ŽÁK			
<i>D-9-7-01 - na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</i>	<ul style="list-style-type: none"> situace před první světovou válkou 1. světová válka 		

DĚJEPIS - 9. ročník - dotace: 1+1, povinný			
RVP VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	PŘESAHY, KOMENTÁŘ

MODERNÍ DOBA			
ŽÁK			
<i>D-9-7-02 - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</i>	<ul style="list-style-type: none"> 1. světová válka, konec války, vznik ČSR 		
<i>D-9-7-03 - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</i>	<ul style="list-style-type: none"> vznik fašismu, Evropa a svět ve 30. letech, konec Československa, nástup nacismu 		<ul style="list-style-type: none"> ČJ
<i>D-9-7-04 - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</i>	<ul style="list-style-type: none"> Nacismus, norimberské zákony, postavení Židů, 2. světová válka 		<ul style="list-style-type: none"> ČJ, VO
<i>D-9-7-05 - zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</i>	<ul style="list-style-type: none"> vývoj Československa od roku 1945-1989, vznik České republiky 		
ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT			
ŽÁK			
<i>D-9-8-01 - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků</i>	<ul style="list-style-type: none"> Studená válka, bipolární rozdělení světa 		
<i>D-9-8-02 - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</i>	<ul style="list-style-type: none"> vznik mezinárodních ekonomických a vojenských bloků 		<ul style="list-style-type: none"> VO

<i>D-9-8-03 - posoudí postavení rozvojových zemí</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpad a zánik kolonialismu 		<ul style="list-style-type: none"> Z
<i>D-9-8-04 - prokáže základní orientaci v problémech současného světa</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpad a zánik socialistických států a jejich postupná integrace do evropských struktur 		<ul style="list-style-type: none"> VO, Z
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY			
ŽÁK			
<i>D-9-3-02 - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví</i>	<ul style="list-style-type: none"> kultura konce 20. století 		<ul style="list-style-type: none"> VO
ČLOVĚK V DĚJINÁCH			
ŽÁK			
<i>D-9-1-03 - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</i>	<ul style="list-style-type: none"> význam dějepisných údajů pro současnost 		

1.3. CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ - 7. ročník - dotace: 1, povinný			
RVP VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	PŘESAHY, KOMENTÁŘ
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI			
ŽÁK			
VO-9-1-05 - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	<ul style="list-style-type: none"> společnost a média, reklama, komunikace 		
VO-9-1-08 - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám, posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	<ul style="list-style-type: none"> život mezi lidmi, náboženství, společnost 		<ul style="list-style-type: none"> D
VO-9-1-09 - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	<ul style="list-style-type: none"> náboženství, totalitní režimy 		<ul style="list-style-type: none"> D
ČLOVĚK JAKO JEDINEC			
ŽÁK			
VO-9-2-02 - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle	<ul style="list-style-type: none"> rodina, život ve škole, vrstevníci 	VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA <ul style="list-style-type: none"> občanská společnost a škola 	

při dosahování cílů a překonávání překážek			
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ			
ŽÁK			
VO-9-3-01 - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	<ul style="list-style-type: none"> majetek, bohatství, přírodní bohatství 		
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
ŽÁK			
VO-9-4-01 - rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	<ul style="list-style-type: none"> stát a právo 		<ul style="list-style-type: none"> D
VO-9-4-02 - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	<ul style="list-style-type: none"> výchova k demokracii 		
VO-9-1-01 - objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	<ul style="list-style-type: none"> naše vlast, život v regionech, státní symboly, z naší historie, lidská práva 		
VO-9-4-03 - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	<ul style="list-style-type: none"> řízení státu 		
VO-9-4-04 - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	<ul style="list-style-type: none"> volby 		<ul style="list-style-type: none"> D

VO-9-4-05 - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	<ul style="list-style-type: none"> lidská práva, lidská práva v dokumentech, náboženství 		
---	---	--	--

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ - 8. ročník - dotace: 1, povinný			
RVP VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	PŘESAHY, KOMENTÁŘ
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI			
ŽÁK			
VO-9-1-02 - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	<ul style="list-style-type: none"> jedinec ve společnosti, pojetí vlastní identity 		
VO-9-1-10 - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	<ul style="list-style-type: none"> jedinec v rodině a jeho role, rodinný rozpočet, život ve škole, systém vzdělávání, naše obec, místo, kde žijeme, státní správa 		
VO-9-1-07 - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	<ul style="list-style-type: none"> role v rodině, rodinné vztahy, rodina jako vzor a příklad, bezpečné chování a komunikace 		
VO-9-1-08 - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	<ul style="list-style-type: none"> jedinec ve společnosti, vandalismus 		
VO-9-1-09 - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem	<ul style="list-style-type: none"> základní práva a svobody 		

projevům lidské nesnášenlivosti			
ČLOVĚK JAKO JEDINEC			
ŽÁK			
VO-9-2-01 - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	<ul style="list-style-type: none"> člověk hledající sám sebe, sebepoznání, sebepojetí 		
VO-9-2-03 - kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	<ul style="list-style-type: none"> temperament, hodnotové postoje 		
VO-9-2-04 - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	<ul style="list-style-type: none"> psychické procesy a stavy, poznávání 		
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
ŽÁK			
VO-9-4-03 - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	<ul style="list-style-type: none"> občanská společnost, právní základy státu 		
VO-9-4-05 - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	<ul style="list-style-type: none"> právní minimum, právní základy státu, ústava České republiky 		
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT			
ŽÁK			
VO-9-5-01 - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede	<ul style="list-style-type: none"> svět a Evropa, mezinárodní spolupráce, 		<ul style="list-style-type: none"> D

příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	mezinárodní organizace,		
---	-------------------------	--	--

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ - 9. ročník - dotace: 1, povinný			
RVP VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	PŘESAHY, KOMENTÁŘ
ČLOVĚK JAKO JEDINEC			
ŽÁK			
VO-9-2-02 - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	<ul style="list-style-type: none"> osobnostní vlastnosti, vůle 		
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ			
ŽÁK			
VO-9-3-01 - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	<ul style="list-style-type: none"> majetek, vlastnictví 		
VO-9-3-02 - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	<ul style="list-style-type: none"> rozpočet domácnosti, peníze a majetek, příjmy a výdaje 		
VO-9-3-03 - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a	<ul style="list-style-type: none"> platební metody 		

<i>kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</i>			
<i>VO-9-3-04 - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</i>	<ul style="list-style-type: none"> banky, pojišťovny 		
<i>VO-9-3-05 - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</i>	<ul style="list-style-type: none"> dluhy, ekonomická gramotnost 		
<i>VO-9-3-06 - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</i>	<ul style="list-style-type: none"> tržní hospodářství, daně, inflace 		
<i>VO-9-3-07 - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu</i>	<ul style="list-style-type: none"> státní rozpočet 		
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
ŽÁK			
<i>VO-9-4-06 - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství</i>	<ul style="list-style-type: none"> občansko-právní vztahy, právní řád ČR 		
<i>VO-9-4-07 - uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy</i>	<ul style="list-style-type: none"> smlouvy, vlastnictví, ochrana majetku 		

- osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci			
VO-9-4-08 - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	<ul style="list-style-type: none"> občan a právo 		
VO-9-4-09 - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	<ul style="list-style-type: none"> právní ochrana, soudy 		
VO-9-4-10 - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	<ul style="list-style-type: none"> trestní právo 		
VO-9-4-11 - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	<ul style="list-style-type: none"> korupce 		
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT			
ŽÁK			
VO-9-5-04 - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	<ul style="list-style-type: none"> globální problémy světa 	MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA <ul style="list-style-type: none"> princip sociálního smíru a solidarity 	
VO-9-5-05 - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	<ul style="list-style-type: none"> globální a lokální problémy 		

ZŠ Bítovská, Praha 4